

I det jeg slutter denne lille Afhandling, der, hvad det Væsentlige angaaer, alene er grundet paa egen Erfaring, maa jeg bede undskylde nogen Vidtløftighed; men jeg vil hellere bære Skylden herfor, end udelade Noget, der kunde lede til nøiere Prøvelse for Enhver, som maatte interessere sig for Sagen; og det skal være mig kjær, om disse Jagttagelser maatte føre til en fuldkomnere Dplysning.

N. Ammentorp Sørensen.

Det Keiserlige Rusfiske Landhuusholdnings-Selskab i Moskou; dets Forhandlinger fra 1836 til 1841.

(Uddraget af dets i Trykken udgivne Aarsberetninger.)

Dette Selskab blev oprettet 1818; før eksisterede i Rusland iffun tvende oeconomiske Selskaber, et i Petersborg og et i Dorpat. Det Moskouske Selskabs Formaal er "fremfor alt at indrette Dannelses-Anstalter til theoretisk og practisk Underviisning i Agerbrugets forskjellige Grene". Keiseren har skjænket Selskabet en Capital af 210,000 Rubler og desuden Agerdyrknings-Skolen i Gorigorek, en Domaine, som aarlig indbringer ca. 135,000 Rubler. Det har oprettet en Agerdyrknings-Skole i Moskou, i Forbindelse

med en Mønstergaard $\frac{1}{4}$ Mil derfra*), og et dermed forbundet Experimentalbrug, til hvilket sidste Dilettanter er bestemt omtrent 50 Tdr. Land. Eleverne tilbringe Vinteren med theoretiske Videnskaber i Moskou og Sommeren med det Practiske ved Mønstergaarden. Selskabet har 4 Sectioner, af hvilke den første blot har litteraire og skriftlige Arbejder, den anden Bestyrelsen af Mønstergaarden og det Practiske ved samme; den tredje er den mechanicke Afdeling og den 4de bestyrer Agerdyrknings-Skolen. Det besorger Redactionen af en landoconomisk Tidende og har bidraget til, at en lignende Agerdyrknings-skole og Mønstergaard er under Organisation paa Kamschatka. Den nævnte Skole i og ved Moskou havde 1836—37: 180, 1838: 135 og 1839: 123 Elever. Ved Skolen ere elleve Lærere ansatte, som give Underviisning i Religion, Russsk, mathematicke Videnskaber, Botanik, Agerbrug, Dværgavl, Veterinair-Videnskab, Bogføring, Landmaaling, Bygningskunst, Tegning, Geographic, Calligraphie og Choral-Musik. Et Cursus er beregnet paa at vare i fire Aar. Professor Pawloff**) studerede Landbruget i Tydskland i Aarene 1818—1821 og var en Elev af gamle Thaer, blev ved sin Tilbagekomst

*) Det var vist ønskeligt om vi i Danmark kunde faae en Agerdyrknings-Skole, men den skulde sandsynligviis gjøre mere Nytte, dersom den, overeensstemmende med gamle Thaers Anskuelser, blev anlagt heelt paa Landet, end naar Eleverne tilbeels skulde studere Landvoesenet i en Stab!

**) Selskabet beklager hans i 1840 indtrufne Død.

Profesfor i Landoeconomien og Forstander for nysnævnte Mønstergaard. Han tilligemed Selskabets bestandige Secretair Maszloff*) synes især at have virket til Landbrugets videnskabelige Fremme; navnlig have de oversat en Deel af Thaers, Koppes m. fl. Bærker. Ikke nok, at Selskabet ved theoretisk og praktisk Dannelse udbreder Kundskaber i Landbruget og Sands for Forbedringer deri; det har ogsaa betydelig understøttet en Fabrik, hvor forbedrede Algerdyrkningsredskaber og Maskiner kunne erholdes**). Denne Fabrik tilhører Brødrene Boutenoye og har af Reiseren faaet en Understøttelse af 175,000 Rubler. Man kan gjøre sig en Idee om, i hvor stor Scala denne Fabrik drives, ved at see hen til Arbeidernes Mængde, nemlig 50 Kursmede (marèchaux), 30 Kleinsmede, 70 Snebfere, 70 Tømmermænd foruden Lærlinger. I Aarene 1836—37 folgte derfra følgende Maskiner og Redskaber: 232 Tærskemaskiner, 1,312 Kornrense-Maskiner, 300 Haffelse-Maskiner, 382 forskjellige Plove og 120 Cultivatorer. For at gjøre nyttige Frøsorter og gode Sædearter tilgængelige ogsaa for de Landmænd, som ei ere istand til at opfylde Kjøbmændenes ubillige Fordringer for slige Varer, har Selskabet indrettet et Depôt for alle Slags Frø- og Sædearter; hertil indlevere Landmændene hvad de deraf kunne have at undvære, og et af Selskabets Medlemmer bestyrer

*) Denne besøgte Kjøbenhavn i 1842 og skal være en meget dannet Mand.

**) Ogsaa en saadan savnes meget i Danmark.

Udsalget til lave og aldeles bestemte Priser. Dette har bidraget til Udbredelsen af Himalaya=Byg, som roses meget.

Stuteri=Væsenet i Rusland omtales ikke; derimod nævnes, at Selskabet har forskrevet en Deel Køer fra Kholmagori (i Gouvernem. Archangel), som skulde være de smuffeste i Rusland og oprindeligt stamme fra Holland, indførte af Peter den Store.

Den finere Faareavl har som bekjendt gjort utroselige Fremskridt i Rusland. Selskabet har til dens Fremme dannet en Central=Forening i Moskou, men dog især indirecte bidraget dertil ved at udbrede de bedste i dette Fag udfomne Værker, og ved at sætte sig i Forbindelse med saadanne Mænd af Faget, som Gadegast, Beckherlin m. fl., for ved deres Hjælp at erholde udmærkede Faar til Avl, hvilke ikke mange kunne rose sig af at have faaet ægte til Rusland, med mindre de have kunnet faae dem directe og fra første Haand. Det fortjener at nævnes, at de talrigste Flokke af Merinos=Faar findes i Gouvernementerne Ekatherinoslav, Voltava, Boronéje, Simbirsk, Saratof, Tchernigof, Ukraine, Krim m. fl. og eies af Herr Basal, Mary, Stieglitz, Anhalt Cothen, Pothier, Narischkin, Litta og Grevinde Razomovskij. De tælle imellem 15 og 54,000 Faar i hvert Schæferie*). Ved Siden af Merinos begynder man ogsaa

*) Efter Herr Secretair Masloffs mundtlige Meddelelse skal der endog i Nærheden af Moskou findes Schæferier paa henved 100,000 Stkr. Faar!

at lægge Vind paa engelske Faar til Production af Kamuld*).

En hidtil mindre kjendt Observation er, at det for Faarenes Uld og Skind saa skadelige Græs *Stipa pin-nata* skal især efter strænge og sneefulde Vintre tage saaledes Overhaand paa de store Sletter, at det næsten fortrænger andet Græs; hvorfor store Belønninger udloves for dets Udryddelse.

Kopper blandt Faarene have dog været disses værste Fjender og skulle have anrettet frygtelige Ødelæggelser, saa at flere Schæferier næsten ere gaaede tilgrunde derved.

Der dyrkes endnu kun saa Kartoffer i Rusland og Selskabet har havt at kæmpe mod sædvanlige Fordomme; dog findes Fabriker baade af Kartoffel-Sirup og Kartoffel-Gummi, — den sidste til Anvendelse i andre Fabriker.

Kunkel-Roernes Dyrkning til Suffer synes at have fundet større Bifald. Den første Fabrik af dette Slags blev oprettet 1800, den anden 1809, men imellem 1825 og 1835 anlagtes 80 Kunkel-Roe-Suffer-Fabriker; man antog dem at producere over 3,000,000 R Suffer aarlig; den meest indbringende Fabrik af dette Slags er Grev Bobrinskys, som daglig skal forarbejde 1,000 Centner Kunkelroer. Herr Statsraad Maszloff, Selskabets Secretair, har anlagt en

*) Sandsynligviis vil man ogsaa der snart komme til det samme Resultat som i Tydskland, at lang stærk Merinos-Uld giver den fortrinligste Kamuld.

- lille Mønster-Fabrik for at instruere dem, der maatte ønske at gjøre sig bekendte med en af Davidoff opfundnen og, som det hedder, fordeelagtig Maade at uddrage
- Sufferet. 1838—39 ere atter 50 nye Kunkelroe-Suffer-Fabriker oprettede.

Dyrkningen af Tobak gjør store Fremsskridt, især paa Krim og ved Volga; en Herr Stapff har i 5 Aar allerede avlet over 16,000 Centner Tobak; til Opmuntring for denne Industrie har Keiseren overladt Selskabet at disponere over 5,000 Rubler, hvoraf udsattes 3 Præmier og desuden 4 Guldmedailler, hver paa 20 Ducater.

Hør og Hamp have som bekendt deres rette Hjem i Rusland, men det turde være mindre kjendt, at Exporten af Hørfros i 1835 beløb sig til den utroselige Sum af 18 Millioner og i 1836 til 19 Mill. Rubler; man regnede endvidere, at af Hør- og Hamp-Producter exporteredes i 1835 for 64 Millioner Rubler! Indtil 1833 og 35 stod Rusland langt tilbage i Appretering af Vævsteder; derfor sendte Selskabet et af sine Medlemmer til Udlandet og navnlig til Bielefeldt, især for at lære den Kunst at blege Væved. Han anlagde ved sin Tilbagekomst en Skole for at give Underviisning i Hørens Dyrkning og hele Beredning, hvorved bemærkes, at Udlandets Behandlingsmaade gaaer langsommere frahaanden end den gamle i Rusland brugelige Maade, men at den giver Productet en saa meget større Værdie, at den godt lønner Umagen. Ved Selskabets Understøttelse har Herr

Karnoviz faaet et rentefrit Laan af 30,000 Rubler, med Ordre at forskrive en duelig Blegemester, og at anlægge et Blegeri i større Scala; hvorved det nævnes, at der i 1838 blegedes 10,000 Alen Væred.

En Fabrik for Forarbejdelsen af Væer omtales anlagt i Statooust, hvor der i 1835 smededes 4,000 Væer af fortrinlig Qualitet.

I nogle Egne af Rusland maa man lægge særdeles Vind paa Bier; i det mindste nævnes, at en Herr Procopoviz 1828 har anlagt en Skole, hvor der gives Underviisning i disses hensigtsmæssige Behandling. Indtil 1837 havde 186 Elever gaaet Skolen igjennem og 67 Elever fandtes endnu paa Stedet.

Jaroslaf skal være et af de frugtbareste Gouvernementer, hvor Værelbruget ganske almindeligt har fortrængt det gamle Trevangs-Brug, og Engvanding og Kartoffel-Vol ansees der for to af Agerbrugets væsentligste Befordrings-Midler.

Der nævnes at flere Stearin-Fabrikker ere anlagte i Moskou.

La Grangé's Plov er bleven forskreven og der er i Rusland forfærdiget flere Exemplarer af dette Redskab; (men de ville formodentlig faae samme Skjæbne som i andre Lande, hvor engelske og americanke Svingplove ere kjendte, den at hugges itu til Brænde som et tungt og alt for compliceret Redskab).

Selskabet har fra Siberien faaet Meddelelse om den Methode, Folket der bruger at ryge Skindene til Pelsværk istedetfor at garve dem*).

*) Skulde muligen Kreosot hertil kunne anvendes?